

ELS REGIMENTS SUISSOS A MALLORCA. (Segle XIX). FONTS DEL STAATSARCHIV DE SOLEURE, SUISSA.

Jaume Bover

Un capítol poc estudiat de la història de Mallorca és el de la presència a l'illa dels Regiments Suïssos durant el segle passat. L'exploració dels arxius donarà, segons sembla, moltes sorpreses, car els suïssos assoliren un paper important dins el camp de l'educació, entre altres.

Per al seu coneixement caldrà fer una investigació a fons als arxius estatals dels cantons de procedència de dites tropes com són els de Schwyz, Uri, Ticino, Grisons, Glarus, Appenzell, etc. Abans serà necessari revisar amb cura el de Soleure (alemany, Solothurn). Per ésser en aquell moment la capital diplomàtica de la Confederació conserva una documentació de primer ordre. En canvi, els Arxius Nacionals de Berna només conserven col·leccions actuals.

Si no feim menció contrària, els materials oferts avui en breu relació es troben al Staatsarchiv de Soleure. Són una font extraordinària d'informació sobre els Regiments a Mallorca i constitueixen, segons el nostre criteri, el conjunt de documents més important del tema. Estan redactats en alemany principalment, i al estar escrits en lletra gòtica demanen un coneixement de la paleografia i diplomàtica pròpies. Els publicam com a informació introductòria dels possibles interessats en aquesta qüestió.

Les obres impreses d'època possiblement sien exemplars únics, en tot cas raríssimes. La bibliografia espanyola és més aviat escadussera. L'investigador podrà trobar altra informació a les revistes especialitzades en temes militars, com són ara la "Revista Técnica de Infanteria y Caballería", la "Revista de Historia Militar", etc.

A. MANUSCRITS

- I. Els Regiments Suïssos a Espanya.
Sèries de lligalls o documents solts, la majoria seguits de la seva signatura.
- Rekruten Kontrolle der Schweizer-Regimenter in... 1803 (V302, 1020-1236); 1805 (V304,837); 1807 (V306,563); 1817 (V1251).
  - Spanischen Diensten, 1798 -1808. (AH 3,8).
  - Spanifche Comifision Rekruten Redüt de 1794 bis 1804. (AH 3,2)
  - Regiment in Spanien Diensten um Werbebewilligg f. Hediger und Frischerz, 1803 (V303, 1020-1236).
  - Schwyz. Regiment in Spanien (Desertion With/Rodersdorf), 1805. (V304, 837).
  - Betschard, von, und Reding d.v. Ld. Amm. neue Kehrordng d. Praesent v. Cadetten einzuleiten, 1807 (V306,563).
  - Hptm. von v. Werbdepot i/SZ: Mitteilg v. Befördergn Aufder Mam z. Verdank, 1817. (V316, 1251).
  - Schweizer Regiment in Spanien, 1964 - 1907.
  - Spanische Correspondenz und Capitulations-Sachen, 1803-1829. (AH 3,7).
  - Etat des officiers du Régiment Suisse de Schmid au service de S.M. Catholique l'année 1803.

II. El Regiment Wimpfen.

- Documents solts.
- Schweizer Infanterie Regiment von

Wimpffen. Haupt Stand welcher in sich enthält die Namen Vaterland Alter Stufbeweise Vorrückung und Dienft Jahre der Officiers des gefagten Regiments welche sich in Diensten Seiner Katholifchen Magestät befinden nebst vorgefallenen Neuigkeiten vom monat April 1808 bis ende Dezember 1814.

Palma, 31 desembre 1814.

Schweizer Infanterie Regiment von Wimpffen. Haupt Stand welcher in sich enthält die Namen, Vaterland Alter Stufenweise Vorrückung, und Dienft Jahre der Officiers des gefagten Regiments welche sich in Dienften Seiner Katholifchen Magestät befinden, nebst vorgefallenen Neuigkeiten vom jüngft verfloffener Jahr. Palma, 1 gener 1816.

Schweizer Infanterie Regiment von Wimpffen, Haupt Stand welcher in sich enthält die Namen Vatre land Alter Stufenweise Vorrückung, und Dienft Jahre der Officiers des gefagten Regiments fo sich in Dienften Seiner Katholifchen Magestät befinden, nebst vorgefallenen Neuigkeiten vom jüngft verfloffenen Jahr. Palma, 1 gener 1817.

Schweizer Infanterie Regiment von Wimpffen. Range Lifte welche im sich enthält die Namen Vaterland Alter und Stufenweise Vorrückung fo wie auch die Dienft Jahre gefamter Hh.^r Staeb's und Ober Officiers des gedachten Regiments fo sich in Dienften Seiner Katholifchen Magestät befinden, nebst vorgefallenen Neuigkeiten in verfloffenen Jahr. Palma, 1 gener 1819.

Rang Liften. Der Herrn Staabs und Ober Officiers des Löblichen Schweizer Infanterie Regiments von Wimpffen in Dienften Seiner Magestät des König von Spanien und Indien. Palma, 1 gener 1819.

Carta de Ludwig von Wimpffen a S.E. M. l'Avoyer enchargé de la Ville et Canton de Soleure. Incipit: Excellence. Nous venons d'experimenter un changement... Palma, 8 abril 1820.

General Lieutnant Ludwig von Wimpffen (mit Christen) melden dem Vovort (LU) dass des Schweizer Regiment au Majorca in spanischen Diensten au neue Verfassung vereidigt worden, 1820.

B. IMPRESOS

Capitulation sous laquelle les cinq Régiments Suisses de Schwaller, Ruttimann, Reding, Betschart et Traxler que fe

trouvent au Fervice de Sa Majesté Catholique, continueront a fervir pendant l'espace de trente années. Berne, 1804.

Capitulación entre S.M. el Rey de España y de las Indias de una parte, y la Dieta de la Confederación Helvética de la otra, para los cinco regimientos suizos que sirven a S.M. concluida en Berna en 2 de agosto de 1804 con su traducción al castellano. Madrid, 1805.

Lebens-Geschichte des Freiherrn Theodor Reding von Biberegg, General-Kapitaens des Fürstenthums und der Armer von Catalonien. Ausamtlichen aktenstücken und zuverlaessigen nachrichten. Luzern, Ignaz Thüring und Shn, 1817. (Schweizerische Lande sbibliothek, Bern).

Instrucción que deben observar los Inspectores generales en comisión para revistar los Cuerpos que les están señalados. Madrid, 28 de junio de 1819. s.l. (Madrid), s.i., s.d. (1819).

Ludwig von Wimpffen. El Inspector General en comisión de los Regimientos de infanteria Suiza al servicio Nacional de las Españas. Palma, 30 de marzo de 1820. S.l. (Palma), s.i., s.d. (1820).

"Aarauer Zeitung" Aarau, Argövia. En especial els anys 1820 i 1821. (Shweizerische Landesbibliothek, Bern).

Berich des Herrn Generallieutenants von Wimpffen an Seine Excellenz den Herrn Presidenten des Eidgenössischen Vorotes. S.l. (Soleure?), s.i., s.d. (1825).

Albert Maag. Geschichte der Schweizertruppen in Neapolitanischen Diensten 1825-1861. Zürich, Schulthess u. Co, 1909. (Schweizerischen Landesbibliothek, Bern).

Joh. Val. Keller-Zschokte. Franz Josef Stephan Voitel von Solothurn, 1773-1839, oberstleutn. im ersten spanischen schweizerregiment seine lebensschicksale. Solothurn, Druck von Vogt-Schild, 1929.

Leo Altermatt. Der Kanton Solothurn in der mediationszeit. 1803 - 1813. Solothurn 1929.

Paul de Vallière. Honneur et fidelité des Suisses au Service étranger. Lausanne, Les Editions d'art suisse ancien, 1940.

Antonio Carner. Las tropas suizas al servicio de España durante la guerra de la Independencia. "Revista de Historia Militar". Madrid, 7 (1960) 75-89. (Biblioteca Militar de Baleares, Palma).

Antoni Carner i Borràs. Les tropes suïses a Catalunya durant la guerra "de la

Independència". Barcelona, Dalmau, 1976. (Biblioteca Bartomeu March, Palma).

Per a altres relacions entre Soleure i les illes de Mallorca i Eivissa al segle XIX vg. J.J. Amiet. *Gefchichte des Lorenz Arreger von Solothurn, Sklave in Algier. Nach dem Ratsprotokoll und den Familienpapieren rausgegeben von Bern A. Boltmann, 1920.*

C. IMATGERIA

— *Sammlung Pochon. Verzeichnie der aquarelle von Ad. Pochon.* (Schweizerische Landesbibliothek, Bern).

Collecció extraordinària d'aquarel·les d'uniformes militars suïssos i bibliografia del tema. Interessen especialment:

Nº 230-1 i 230-2: *Les suisses au Service d'Espagne. Fusilier du Régiment de Reding, tenue de 1763.* Colonel: Don Carlos de Reding 1763-79.

Nº 231-1: *Les suisses au Service d'Espagne. Grenadier du Régiment de Betschart, 1769-1795.* Colonel: Fr. Jh. de Betschart, 1769.

Nº 234-1: *Drapeaux 1693/1719/21. Bandiera di Ordenanza. Bandiera Colonella.*

— Conde de Clonard. *Album de la Infanteria Española desde sus primitivos tiempos hasta el día.* Madrid, Dirección General del Arma, 1861. Amb un dibuix i litografia de Villegas que representa un oficial de granaders suïssos de l'any 1802.

(1) Reproduït a *Las tropas suizas...* Iàm. I, d'Antonio Carner.

Manifestam el nostre agraïment més sincer als arxivers de Soleure, a Eduard Pittet i Walter Achtnich de Berna, i a Jordi Gayà de Ciutat.

